

YLÄNURKKA

Sakari Kuikka

Paremmalla tiedolla parempia päätöksiä

Helsingin yliopiston varainhankintakampanja tuo hauskaalla tavalla esiin yliopiston monitieteisyyden. Hesarin kokosivun mainokset vaihtelevat ihmisen terveyden, Venäjän tutkimuksen, ilmastomuutoksen, uusien oppimisympäristöjen ja Itämeren välillä. Yliopistomme monitieteisyys tiivistyy Itämereen.

Itämeren kohdalla olen itse moneen kertaan todennut, että on tekemisen aika, sillä vain teot pelastavat meremme. Tutkijoilla on ollut taipumuksena väittää, että juuri tämä oma hankkeeni täytyy rahoittaa ennen kuin toimiin voidaan ryhtyä. Poliittisen paineen alla eläville poliitikoille on ollut liian helppo turvautua toteamukseen että ”ensin on tutkittava”.

TIEDETTÄ TARVITAAN kuitenkin enemmän kuin koskaan. Toimenpiteet on kohdennettava kustannustehokkaasti, jotta Itämeren tila paranee mahdollisimman paljon käytettävissä olevilla varoilla. Toimenpiteiden vaikutusten seuraamisella opimme paljon meren palautumiskyvystä.

Esimerkiksi nyt, kun Pietariin tehdyt ja tehtävät jätevesi-investoinnit alkavat purra, on tuhannen taalan tilaisuus arvioida sitä, kuinka paljon rannikkomme ravinnekuormasta syntyy omista päästöistä, ja kuinka paljon sisäinen kuormitus on vaikuttanut tilanteeseen. Kokeellisia tilanteita merellä on vaikea muutoin järjestää.

VAIKKA ITSE OLENKIN hurahtanut ratkaisuhakuisen tieteen tekemiseen, olen pohtinut yhä enemmän sitä kuinka tärkeä rooli perustutkimuksella on. Se pystyy kertomaan mielenkiintoisia tarinoita Itämeren nykyisyydestä ja menneisyydestä. Geneettiset analyysit pystyvät jäljittämään, mistä ja milloin lajit ovat tänne kulkeutuneet, ja niiden avulla voidaan pohtia sitäkin, ovatko Suomenlahdessa esiintyvät muikut meressä syntyneitä ja sinne sopeutuneita, vai kulkeutuuko niitä poikasvaiheessa järvisiä. Tällä on suora vaikutus myös meren muikkujen suojelutarpeeseen, joten parantunut ymmärrys heijastuu myös päätöksentekoon.

Lisäksi tieteen kyky kertoa mielenkiintoisia tarinoita vaikuttaa suoraan siihen, kuinka paljon haluamme meren suojella. Meistä moniin vaikuttaa edelleen Cousteaun puolittieteelliset kertomukset maailman eri meriltä, ja samanlaisia tarinoita pitää kertoa omasta merestämmekin.

TIETEENRAHOITTAMISTA on helppo perustella silläkin, että vaikkapa uusien riskimenetelmien kehittäminen Itämeren lajiston suojelupäätöksiin on sitten käytettävissä muilla alueilla. Oma tutkimusryhmäni aloittaa pian hankkeen, jossa kehitetään mahdollisimman nopeasti oppivia laskentamenetelmiä. Niillä voidaan tietoa ”lainata” jopa lajien välillä, ja näillä menetelmillä on valtava kysyntä esimerkiksi tropiikissa, missä rahat ei mitenkään riitä kaikkien lajien tutkimuksiin, ja tiedon käytölle on silti suuri tarve.

Päätöksiä on tehtävä ja ne on toteutettava tehokkaasti. Tieteen on tuettava tätä prosessia.

Kirjoittaja on Merikotkassa työskentelevä Helsingin yliopiston kalastusbiologian professori.